

پالیسی اخلاقی

مقدمه

تعمین و گسترش ارزش های حاکم بر رفتار علمی و حرفه یی، در همه سطوح مؤسسه، می تواند موجب افزایش التزام اجتماعی استادان، کارکنان اداری، خدماتی و محصلین شود و اعتماد بیشتر جامعه نسبت به پوهنچی و ارتباطات علمی و فعالیت های تحقیقی مساعد گردد. در مراکز آموزش عالی می توان در کنار آموزش های علمی و فنی، تکنیک ها و مهارت های اخلاق حرفه یی را نیز در برنامه های آموزشی گنجاند. بهترین راه برای انتخاب این مهم نمود این ارزش ها در رفتار و گفتار اعضای هأت علمی، اداری و محصلین مؤسسه است. زیرا قشر جوان با دیدن این خصوصیات مطلوب ارزشی و رعایت آن ها از سوی استادان، کادر اداری و هم قطاران خود تشویق به یادگیری و هم کاری می شوند و در نهایت این ارزش ها در وجود ایشان ریشه می تند. پای بندی به مسؤلیت های اخلاقی، در همه مشاغل، منوط به شناخت دقیق و متمایز حقوق طبیعی افراد و عناصر محیط است. ممیز اخلاقی، در سازمان ها، به ویژه در مؤسسه های آموزشی و تحقیقی و فرآیند توایند علم، نیز محتاج مطالعه چنین نظام مندی است. اخلاق سازی یک نهاد در گرو تغییر نگرش، افزایش دانش و مهارت مواجهه روش مند و اثر بخش با معضلات اخلاقی در نهاد است. درونی شدن ارزش های فرهنگی یک کشور می تواند راه گشای ایجاد علاقه در استاد، کارمند و محصل شود و رعایت اصول اخلاقی حرفه یی را جز ارزش های پذیرفتنی از سوی آنان در آورد. اخلاق حرفه یی، مجموعه یی از مقرراتی است که عمل اخلاقی را برای آن نهاد مشخص و خاص تعریف می کند و چارچوبی برای عمل و قضاوت اخلاقی یا غیر اخلاقی هر نهاد محسوب می شود. مسؤلیت اخلاقی فرد در زنده گی شغلی و محیط کاری، مناسبات جدیدی را به میان می آورد بقای امر تدریس در پوهنتون ها و موسسات، علاوه بر تخصص علمی در رشته های مورد نظر، به نحوه رفتار حرفه یی و شخصی اساتید، محصلین و کارمندان بستگی دارد. اخلاق حرفه یی رابطه مستقیم با مسؤلیت پذیری دارد و هر عنصر که با انسانیت انسان مرتبط باشد، از ارزش های اخلاقی در نهاد محسوب می شود. احساس مسؤلیت، حس پاسخ گویی، انتقاد پذیری، شفافیت، انصاف در قضاوت، پرهیز از جانب داری، امانت داری، احترام به قضاوت دیگران، صداقت حرفه یی، هنجار گرایی و... از مؤلفه های اخلاقی حرفه یی علمی است، هر کسی که به کاری مشغول است، با سه حوزه اخلاقی مرتبط است:

اخلاق شخصی، اخلاق شغلی و اخلاق محیط تحصیلی

اخلاق مسلکی می تواند یک عامل بازدارنده قوی باشد. رعایت اخلاق مسلکی ضمن آن که بر کارکرد علم تاثیرات مثبتی دارد، اعتماد را نسبت به علم و اصحاب علمی نیز افزایش می دهد و فراتر از آن، اخلاق را برای

کارکرد علم و توسعه نهادینه می‌سازد، ارزش‌های اخلاقی و واکنش‌گر در معادلات کیمیایی عمل می‌نماید و سبب می‌شود تا فرایند دانش‌اندوزی و به دست آوردن مهارت لازم، تحت تاثیر این عوامل، در مدتی کوتاه به نتیجه‌ی برسد.

در نتیجه باید منطق محیطی و ساختاری فهمیده شود و بسترهای تعاملی برای دست به کار شدن خود موسسات و انجمن‌های علمی و تخصصی و نهاد‌های مسلکی فراهم گردد. چراکه توسعه اخلاقی مسلکی، نه با پندها و اندرزها و فرهنگ‌سازی بیرونی به صورت انتشار درون‌زا میسر می‌شود. پالیسی‌های اخلاقی در این زمینه‌ها مطمع نظر است.

الف) هنجارهای اخلاقی لازم‌الرعایه از سوی اعضای کادر علمی

- مسؤلیت‌پذیری در قبال آموزش صحیح به محصلین.
- فروتنی و پرهیز از تکبر نسبت به محصلین و هم‌کاران و احترام گذاشتن به آن‌ها.
- توجه به درخواست‌های قانونی محصلین و انجام آن در زمان کوتاه.
- متعادل بودن رفتار در صنف و داشتن انگیزه کافی برای تدریس.
- داشتن روحه همکاری و مشارکت به آن‌ها با محصلین و جلب اعتماد آن‌ها.
- دوری از توییح و سرزنش محصلین.
- پرهیز از شوخی و طنزهای ناشایسته در صنف.
- حفظ اسرار محصلین.
- توجه به آراستگی ظاهر و پوشش مناسب.
- رعایت ادب و نزاکت در برابر محصلین و داشتن عدالت و انصاف در ارزشیابی و نمره‌دهی به آن‌ها.
- انجام وظایف بر اساس عدل و انصاف.
- عدم استفاده از امکانات موسسه برای امور شخصی.
- عدم تامین منافع مادی در قبال دادن نمره به محصلین.
- عدم استفاده از محصلین برای انجام امور شخصی.
- توجه به رشد تهذیب نفس و تعالی شخصیت در خود و محصلین.
- عدم تبعیض بین محصلین.
- پرهیز از داشتن هرگونه روابط خصوصی نزدیک با محصلین.
- داشتن روحیه تحمل و سعه در صدر در برخورد با محصلین.
- احترام گذاشتن به قوانین آموزشی.
- جلب اعتماد محصلین و احترام به آن‌ها.
- رعایت سلیله مراتب اداری در انجام امور.

- رعایت نظم و انضباط کاری، و مسؤولیت پذیری.
- صداقت در رفتار و گفتار و پرهیز از تهمت، غیبت، دروغ و شایعه پراکنی.
- دوری از مظاهر فساد نظیر توصیه، سفارش و یا اخذ هر گونه هدیه.
- توجه به انتقادات و پیشنهادهای و تقویت روحه انتقاد پذیری.
- استفاده بهینه از منابع و امکانات با رعایت اصل صرفه جویی.
- کمک با سایر همکاران با رعایت حریم کاری متقابل.
- افزایش دانش و مهارت شغلی و ارتقای فرهنگ و رفتار.
- تشخیص نکات ضعیف و تلاش برای رفع و بهبود آن.
- رایۀ نو آوری در جهت افزایش بهره وری تبیین و تبلیغ دستاورد ها در عرصه ملی و بین المللی.
- رعایت قانون اساسی و تمام لوايح، مقررات و طرزالعمل های وزارت تحصیلات عالی و موسسه تحصیلات عالی جهان.

در نتیجه استادان در جهت ایفای مسؤولیت های مسلکی خود:

- نباید بر اساس نژاد، رنگ، جنسیت، وضعیت تاهل، ریشه های خانوادگی، قومی و شرایط معمولیت جسمی تبعیض قایل شود.
- نباید ابزار های اجبار استفاده کند و به محصلین، همکاران، اولیاء و اعضای هیئت مدیره تعدی خاص بدهد و یا رفتاری خاص در مقابل آنان از خود بروز دهد.
- نباید رفتار های نادرست، ریا کارانه و دغل بازانه از او سر بزند و تصویرری غلط از وظایف مسلکی خود ارایه دهد.
- نباید آگاهانه و تعمداً موضوعات درسی را پنهان یا به گونه یی دیگر جلوه دهد.
- نباید به محصلین خود به منظور کسب در آمد، تدریس خصوصی نماید. مگر اینکه این مسأله توسط شورای رهبری تأیید شود.
- نباید از امتیازات نهاد در جهت گیری های سیاسی و یا فعالیت های حزبی بهره برداری کند.
- نباید از نهادی که در آن استخدام شده است، تصویر غلطی ارایه دهد و همواره محتاط باشد که بین دید گاه های شخصی و نهادی مرزی را قایل شود.

ب) هنجاری های اخلاقی لازم الرعایه از سوی کارکنان اداری

- تکریم ارباب رجوع راه نمایی به موقع و ارایه اطلاعات لازم به آنان و انجام امور آن ها در کوتاه ترین زمان ممکن و جلوگیری از سرگردانی آن ها.
- توجه به بهداشت روانی و سلامت جسمی با تأکید بر فعالیت های ورزشی.
- حفظ آرامش در محیط کار.

- درک صحیح اهداف حوزه‌ی کاری و تلاش در جهت تحقق آن.
- حضور به موقع در محل کار و رعایت وقت شناسی.
- برخورد نیک، خوش رویی رفتار بسبب به ها کاران و مراجعان.
- فراهم نمودن فضای مرادوت به گونه یی که مراجعان به مسؤولان و کارکنان اطمینان کامل داشته باشند.
- رعایت عدالت و انصاف و ارایه‌ی خدمات بدون تبعیض (قومی، جنسی، خویشاوندی، مذهبی، خانواده گی و...) به مراجعان.
- توجه به صحبت ها و خواسته های مراجعان و حد اکثر تلاش در پاسخ گویی و ارایه خدمات به آن ها.
- ارایه اطلاعات لازم به هم کاران به منظور انجام خدمات بهینه و تسریع اجرای امور به نحوه مطلوب.
- انجام و ظایف به صورت موثر و کارآمد هم راه با سرعت و منطبق با قوانین.
- زمان بندی فعالیت ها و انجام آن بر اساس زمان پیش بینی شده.
- انجام فعالیت ها بر اساس روش مستند و مشخص نه بر اساس سلیقه‌ی شخصی و کارکنان یا مدیران.
- پرهیز از شایعه سازی، تهمت، غیبت، خبر چینی و هر اقدامی که صمیمیت و اعتماد کارکنان را تضعیف کند.
- رازداری و خودداری از افشای استاد محرمانه و استفاده از پوشش متناسب با عرف و فرهنگ.
- پرهیز از استعمال دخانیات به ویژه در محیط کار.
- استقرار تجهیزات و ممتلكات موسسه به صورت منظم به نحوی که در زمان مورد نظر به راحتی در دسترس باشند.
- صیانت دارایی های نهاد و استفاده‌ی درست از آن ها فقط در ساحه کار.
- رعایت قانون اساسی و تمام لوایح، مقررات و طرز العمل های وزارت تحصیلات عالی و موسسه تحصیلات عالی جهان.

ج) هنجار های اخلاقی لازم الرعایه از سوی محصلان

- احترام و پابندی به اساسات و شعایر دین مقدس اسلام.
- رعایت قانون اساسی و تمام لوایح، مقررات و طرز العمل های وزارت تحصیلات عالی و موسسه تحصیلات عالی جهان.
- احترام به هیت رهبری، استادان، کارمندان و منسوبان جهان.
- احترام به آزادی بیان با در نظر داشت معیار های قبول شده.
- احترام متقابل با محصلان و بر قراری روابط حسنه با هم صنفان.

- رعایت نظم و دسپلین در داخل موسسه و صنف های درسی.
- هم کاری با اداره در امر حفظ نظافت و پاکی صحن موسسه و صنف های درسی و نیز در زمینه های تطبیق لوایح و مقررات.
- اجتناب از هر نوع اعمال منافی اخلاقی و کرامت انسانی.
- اجتناب از هر نوع فعایت های تخریب کارانهی ضد بشری.
- اجتناب از استعمال هر نوع دخانیات و مواد مسکر.
- اجتناب از هر نوع تعصبات قومی، زبانی، مذهبی، منطقه یی، نژادی و...
- خودداری از پوشیدن لباس های نامناسب و مغایر فرهنگ اسلامی و ملی.
- خودداری از گشت و گذار بی جا و بی مورد در موسسه.
- خودداری از هر نوع فعالیت های سیاسی و گروهی در داخل موسسه.
- خودداری از هر نوع عمل زشت و خشونت زا که باعث بی نظمی، تشنج و خصومت گردد.
- حفاظت از وسایل، لوازم و سر سبزی موسسه .

قرار شرح فوق پالیسی هذا در جلسه شماره پروتوکول () مورخ / / شورای علمی موسسه

تایید گردید.